

Kolmannen sektorin työllistymistä edistävät palvelut Kokkolassa 2024 – selvitys

Kaupunginhallitus 18.11.2024 § 485
551/02.08.00/2024

Valmistelija

vs. työllisyyspäällikkö Virpi Takamaa ja hallintoasiantuntija Mikko Nikkilä

Kokkolan kaupunginvaltuusto on talousarvion 2024 vahvistamisen yhteydessä päättänyt kolmannen sektorin työllisyyspalveluekosysteemin toiminnan arvioinnista vuoden 2024 aikana. Selvitystyössä tuli arvioida kolmannen sektorin työllistymistä tukevien palvelujen tilannetta vuoden 2021 toimintansa lopettaneen Kokkotyö-Säätiön jälkeisessä ajassa. Kolmannen sektorin arvioinnin tuli ottaa kantaa työelämään kuntouttavien palvelujen määrään, palvelujen käyttöasteeseen ja nykyisten toimijoiden mahdollisuuksiin edistää alueen työttömiä siirtymään avoimille työmarkkinoille eri palvelujen avulla. Selvityksen tuli ottaa kantaa myös siihen, onko Kokkolassa riittävästi 3. sektorin palveluja saatavilla asiakkaidentarpeisiin nähden. Keskeisiä palveluja, joiden toimivuutta arvioitiin, olivat ammatillisen kuntoutuksen palvelut, kuntouttava työtoiminta, työhönvalmennus, nuorten työapajatoiminta sekä työkokeilu ja palkkatuettu työ.

Selvityksen tuli sisältää myös suositus niistä toimenpiteistä, joilla Kokkolan kaupunki voisi tukea tai edistää 3. sektorin toimijoiden mahdollisuuksia osallistua työllistymistä edistävien palvelujen tuottamiseen vuoden 2025 alusta alkaen, kun työllisyyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kuntien vastuulle. Selvitystyö tehtiin elo-lokakuun välillä 2024.

Kokkolan kaupungin työllisyyspalvelut suorittivat hankinnan kilpailutuksen Cloudia - pienhankintaportalissa 11.6 – 30.6.2024 välisenä aikana. Tarjouksen valintaperusteena oli halvin hinta. Määräaikaan mennessä saatiin 7 tarjouspyynnön mukaista ja valintakriteerit täyttävää tarjousta, joista edullisimman tarjouksen jätti KPMG Oy 8200 € (alv 0 %).

Selvityksessä tarkasteltiin työllisyyspalvelujen tarpeen ja työllistymistä edistävien palvelujen kohtaantoa nykyhetkellä tilastotarkastelun ja haastattelututkimuksen avulla. Haastateltaviksi valikoitiin työllistymistä edistäviä palveluita tarjoavia kolmannen sektorin toimijoita, lisäksi haastateltiin Kelan ja hyvinvointialueen toimijoita.

Tilastollisessa analyysissä havaittiin, että Kokkolassa pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut vuodesta 2021 vuoteen 2023, vaikka koko Suomessa trendi on alaspäin. Tästä huolimatta Kokkolan pitkäaikaistyöttömiä on suhteellisesti edelleen hieman vähemmän kuin koko maassa. KELA:n maksamien etuuksien

saajien määrät ovat laskeneet sekä Kokkolassa että valtakunnallisesti vuodesta 2021 vuoteen 2023.

Työllistymistä edistävästä palveluista Kokkolassa käytetään eniten työvoimakoulutusta, kuntouttavaa työtoimintaa, opiskelua omaehtoisella tuella sekä työkokeilua. Nuorten alle 29-vuotaiden eniten käyttämiä palveluja Kokkolassa ovat työvoimakoulutus sekä työkokeilu. Kokkolassa kuntouttavaa työtoimintaa ja omaehtoista opiskelua käyttävät nuoret suhteessa vähemmän kuin koko maassa.

KELA:n työllistymistä edistävän ammatillisen kuntoutuksen (TEAK) palveluntuottajia ei ole Kokkolassa ollenkaan. Lähimmät palveluntuottajat sijaitsevat Ylivieskassa ja Oulussa. Asiakkaille kulkeminen palveluntuottajien luokse usean päivän ajaksi voi olla hankalaa ja se vähentää palveluihin osallistumisen määrää.

Kokkolassa työllistymistä edistäviä palveluja tarjoavat voidaan jakaa pieniin (alle 5 asiakasta/palvelu/vuosi), keskisuuriin (5-20 asiakasta/palvelu/vuosi) sekä suuriin (yli 20 asiakasta/palvelu/vuosi). Palveluntuottajat tarjoavat pääasiassa kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilun sekä palkkatuettuja työpaikkoja. Suurimmilla palveluntuottajilla asiakasvolyymeja rajoittava tekijä on työntekijäresurssit ja tilapolitiikka.

Selvitykseen osallistuneet järjestöt esittivät, että helpottaakseen asiakkaiden siirtymistä työelämään tulisi matalan kynnyksen työkokeilu- ja palkkatukityöpaikkoja olla monipuolisesti tarjolla. Järjestöt toivoivat, että kaupunki ottaisi vastuun monialaisten palvelujen koordinoinnista ja varmistavan myös terveydenhuollon ja mielenterveyspalvelujen tiiviin kytkeytymisen verkostotyöhön. Pienten tai keskisuurten palveluntuottajien näkemysten mukaan he tarvitsisivat toimintansa tukemiseen lisää kaupungin panostuksia, jotta heille olisi taloudellisesti mahdollista nostaa asiakasmääriä työllistymistä edistävien palvelujen tuottamisessa.

KPMG Oy:n koostamissa toimenpidesuosituksissa nostetaan esille yhteistyön tiivistämistä suurimpien palveluntuottajien kanssa sekä työkokeilupaikkojen runsaampaa tarjoamista kaupungin omissa yksiköissä, että asiakkaita saataisiin työelämään. Ammatillisen kuntoutuksen palvelujen puute alueella on yhteinen huolenaihe niin kaupungille kuin palveluntuottajillekin ja KELA:n kanssa yhteistyössä tulisi miettiä ratkaisuja ammatillisen kuntoutuksen palvelujen saatavuuden parantamiseksi. Työllistymistä edistävien palvelujen vaikuttavuutta ja ohjautumista palveluihin tulisi myös seurata entistä tarkemmin ja koordinoitummin. Työllisyyspalvelut-uudistus tuleekin antamaan kunnille lisää tietoa eri palvelujen käytöstä, hinnoista sekä vaikuttavuudesta, kun mm. tulorekisteritiedot voidaan kytkeä palvelujen vaikuttavuuden arviointiin.

Oheisaineisto Työllistymistä edistävät palvelut Kokkolassa -selvitys

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää merkitä Kolmannen sektorin työllistymistä edistävät palvelut Kokkolassa 2024 – selvityksen tiedoksi ja lähettää sen edelleen tiedoksi Keski-Pohjanmaan työllisyyslautakunnalle.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.